

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 1999, s. 439. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-goldschmidt03-shoot-idm139686918927408.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

Ottende Capitel

Schiøtt førte et fornøjet Liv. Han havde fundet et Formaal, og skjøndt det var usikkert, om han kunde naae det, bekymrede det ham lidet, fordi selve Midlerne, hvorved det skulde naaes, vare en Nydelse. Han levede et Liv i Virkeligheden, beskjæftiget, 440 kjæmpende, i de Kredse og paa den Maade, som de Klampenborgske Begivenheder havde givet ham Smag paa og hemmelig Længsel efter, og han havde ikke tilbudt sig selv, man havde søgt ham. Siden han havde begyndt at skrive i et Oppositionsblad, havde han mistet sit Familielegat; det var et virkeligt Uheld, men ogsaa dette bekymrede ham forholdsmæssig lidet; thi hans Talent blev paaskjønnet og godt honoreret. Om mange vigtige Ting kom man og talte med ham, fordi Partiets Førere gjerne vilde have politiske Spørgsmaal livlig antydede i en Revue, en Feuilleton, en Theaterkritik. Det politisk rigtige Princip var, at om man kunde gjøre selve Luften, som Folket indaandede, oppositionel, saa skulde man. BL A. havde Dalberg været hos ham for at beklage den store Uret, der var overgaaet Hald: Formedelst hans Deelagtighed i Oppositionsartikler havde Cancelliet stillet ham Valget mellem at fratræde Embedet eller skriftlig love at ville afholde sig fra Opposition.

Hvilket skammeligt Tyranni! tilføiede Dalberg, da han fortalte, at Hald havde maattet vælge det Sidste.

Han er Martyr, sagde Schiøtt; det vil da sige: han er min Ven, for en Anden, som ikke var min Ven, kunde passende have nedlagt Embedet; man manuducerer og har en rig Svigerfader.

Dalberg var liberal og langt fra uden Phantasi; men saa langt kunde han ikke naae, at en Embedsmand frivillig skulde nedlægge sit Embede, opgive en Position, en Stilling i Livet, især naar han i sit stille Sind og overfor sine Venner gjorde Forbehold for Friheden. Desuden, tilføiede han, giver Svigerfaderen ham Intet, det gaaer slet ikke saadan til i Verden, som det ofte skulde synes.

Ja, ja, han og jeg ere Begge Martyrer, sagde Schiøtt og skrev, som Dalberg havde ønsket. Men i det Hib, han gav Regeringen, var der, kun mærkeligt for de Indviede, et ironisk Sidehug til Hald, som gjorde en mærkværdig Virkning; thi man følte nu Schiøtts Farlighed og Betydningen af hans Assistance.

Schiøtt mærkede det selv og tog modigere end før fat paa Livet, brød sig end ikke om at gjøre Gjæld, hvad han før saa omhyggelig havde undgaaet. Han møblerede sin Bopæl, men ikke paa en heldig Maade; hans Smag var nu engang overveiende negativ og kritisk. Men Indvielsesdagen blev feiret med et stort Tendensgilde. Han havde indbudt sex af sine Bekjendte og ligesaa mange Damer, de 441 allervakkreste af den Kategori, som indfinder sig til et Ungkarlegilde. Selve Gildet vilde Schiøtt have betragtet som det indledende Skridt til en høiere Dannelsesanstalt, idet man af det forhaandenværende danske Stof skulde forsøge at danne den Slags frie, elskværdige Damer, der findes omtalte i Balzacs Romaner som boende i Egnen af *Rue neuve Bréda*. Deres Nærværelse skulde formilde Sæderne; selv skulde de paavirkes af den videnskabelige Aand, og med nogen Ironi - tilføiede Schiøtt - kunne vi da betragte os selv som Periklesser og Damerne som Aspasier. Lad os gjøre os berømte, og Efterverdenen vil pynte os op til Virkelig-Periklesser.

- Hvad søger De, gode Krøyer? En ny Cigar? Aa, Helzen, send Kassen ned.

Nei Tak, De veed jo, jeg maa gaae tidlig.

Ja vist, det bliver der ikke Noget af! Det sætter vi en Bom for! sagde Schiøtt, og i et Anfald af Lystighed lukkede han Døren ilaas og tog Nøglen af.

Helzen saae det mismodige Udtryk, der et Øieblik kom paa Ottos Ansigt, og morede sig drillende derover.

Seer Du ikke, svarede Otto, at Schiøtt vil gjøre et Kunststykke, der er ham værdigt? At være gjæstfri og lade Gjæsten have sin Frihed er en simpel Ting; men at gjøre sig Gjæstfrihedens Pligt besværlig og desuagtet efterkomme den med Lethed, er kun givet store Aander.

Denne næsten sokratiske Ironi frapperede Schiøtt, hvor bacchisk-lystig hans Stemning end var. Han udbrød: Ei, hvor han er voxet! Men idet vi theoretisk tage Hatten af for Plato, lukke vi i Praxis Døren for Hr. Krøyer. De er vor Fange, Hr. Krøyer! Og Nøglen til Fængslet overgive vi Deres skjøne Naboerske. ....

Det er just ikke galant, sagde Otto; snarere burde Damen betragtes som Fange.

Ja, saa snakke de Ræve for de Gjæs, svarede Schiøtt. Pas De blot paa ham!

En Stund efter, midt under den almindelige, lattermilde Samtale, reiste Otto sig, aabnede Døren og forlod med en smilende Hilsen Selskabet.

Saa lod De Dem dog besnakke af ham! blev der raabt.

Schiøtt fortalte Fablen om Ræven, der fik Ravnen til at slippe 442 Osten, og fra alle Sider drillede man den utroie Fangevogterske, indtil hun halv vred, halv skamfuld kastede et sammenrullet Papir paa Bordet og raabte: Jeg lod mig slet ikke narre, det gav han mig!

To Tidalersedler! blev der raabt.

Med Forlov, fik han kun een Nøgle for de to Sedler! spurgte Schiøtt.

Hr. Schiøtt! sagde Fangevogtersken med en vis Værdighed.

Jeg havde givet ham Nøglen alligevel, vedblev hun og fik Taarer i Øinene. Det gjør mig kun ondt, at han ikke troede det. Han sagde saa bønlig: Vil De give mig Nøglen? - at jeg misundte den, han skulde til. Ja, lee De kun! Mig gjør det ondt, at han ikke troede mig. Saa sagde han: Jeg kan ikke bede Dem meget; her er alle de Penge, jeg har hos mig, vil De tage dem for Nøglen? Og saa veed jeg ikke, hvordan det gik, at jeg gjorde det - man er sommetider Caricatur af sig selv .... man bliver det!

De Fleste studsede ved dette Udbrud, ved dette uventede Tegn paa strandet Lykke og Dannelses. Schiøtt rykkede hen til hende og sagde med dæmpet Stemme: Wenn die Jugend wußte ..... naar Krøyer vidste, hvad han med tyve Daler har kjøbt sig fra!

Hun tørrede Øinene og sagde: Det har gjort mig saa ondt; han har trykket mig saa dybt ned. Han troede at maatte give saa mange Penge for at blive fri for mig!

Schiøtt opfattede hende fuldkommen rigtig, men hans Stemme var correctere end hans Ord, da han sagde: Vær nu ikke vred paa ham.

Vred? paa ham? sagde hun, tørrede Øinene og vendte sig til Selskabet.

Hvad skal der saa gjøres med Sedlerne? spurgte en af Damerne.

Jeg vil ikke have dem! raabte Fangevogtersken.

Aa, sagde en Anden, hvorlænge er det, siden Du stod udenfor Holms Vindue og ønskede Dig Kaaben, som hang der?

Det er rigtignok sandt, svarede hun betænksomt og tog langsomt Pengene.

Hvem mon han skulde til? blev der spurgt.

Han er jo forlovet, svarede man.

Nei, sagde Helzen, han er ikke forlovet længer. Sem har plaget mig nok med det ulykkelige Opslag. Først var han angst for, at 443 Krøyer skulde sørge sig ihjel, og sagde det nok til hende, da han engang mødte hende, og saa blev han Forligsmægler og Brevdrager. Endnu idag var han hos mig og plagede mig. Han sagde - og Helzen efterlignede med Held Sems Stemme og Gebærder -: Jeg kan, sandt for Herren, ikke forstaae, hvad der er i Veien. Jeg har slidt og slæbt som en Hest og bragt Breve imellem dem og snakket saa godt for dem; jeg troede, det skulde blive godt, det veed Vorherre. Men jeg har nok kun gjort Ondt værre; for nu skriver de ikke engang til hinanden, og jeg tør knap tale om den Ene til den Anden; men jeg har dog faaet Otto Krøyer i godt Humeur igjen, Gud skee Lov!

Schiøtts Blik mødte Fangevogterskens, og det var, som om Glimtet lyste for hele Selskabet og ikke mindst for Helzen, der pludselig begreb, hvad han havde fortalt.

Hvad hedder hun? spurgte en af Damerne.

Helzen var i Begreb med at svare, men et Hm! og Vink fra Schiøtt standsede ham. Man bemærkede det og taug. En uberygtet Piges Navn turde ikke nævnes her - en saadan Ydmygelse bøie Mennesker sig under. Men medens man smilede, havde man Lyst til at hævn sig, og i Mangel af Andet drillede man de Tilstedeværende med Ros over den Fraværende. Man fandt ham saa smuk; man havde ikke bestemte Ord for det poetiske Stoltheds-Skjær, der var over ham; men Tonen, hvori man talte, vidnede om, at man havde følt det. Der faldt Ord, som man i Almindelighed ikke vil sige i et Menneskes Paahør af Frygt for at gjøre det stolt. Ofte fordærver man virkelig Mennesker med Ros; men der ere ogsaa Gemytter, hvem den ved retfærdig Lovtale forhøiede Selvfølelse vilde afholde fra Feil - thi vi begaae ogsaa Feil af en Slags Resignation, skjøndt vi ikke ville vide det.

Hvad Otto med Bevidsthed fornåm, var en trodsig, glad Stolthed over sit nye Forhold til Pauline, over Elskovens Lykke. Han levede mere og tænkte mindre, og selv om han havde tænkt, vilde han ikke have

kunnet erindre og forstaae den Kamp og Splid, der for kort Tid siden havde været i hans Indre, ei heller begrebet, hvilket Formaal, hvilken Hensigt han havde havt ved at gjøre sig saa mange Skrupler.

Saa megen Magt har Handlingen! Mennesket staaer udenfor eller over Theorierne, men gaaer op i Handlingen. Der er i den 444 Handling, man trods Sjælens inderste, bedste Viden hengiver sig til, ligesom en Taage, der stiger En over Hovedet, omhyller Blikket, gennem utallige fine Porer trænger ind i Bevidstheden og tilslører den. Da erindrer man maaskee tidligere Idealer som en udenad lært Ting, men ikke med Hjertet, ikke paa kraftig og skabende Maade.

Men der er ogsaa i den menneskelige Lidenskab, i dens Sødhed og vidunderlige Ruus, en overordenlig Kraft, en Glemselens Magt og en Mindelse om den Verden og de Idealer, hvor den hører hjemme; Otto mindedes med Taknemlighed de græske Guder, de, der vogtede paa Skjønhed i Nydelsen som Menneskets høieste Lov. Han var tilbøielig til at erkjende dem for sine Herrer, takke dem, fordi de havde gjort ham fri, og især synge Lovsange til Aphrodite og hendes gyldenvingede Søn Eros.

Ja, det var, som om han pludselig var gaaet over fra en umaadelig Trældom, en barnagtig Indskrænkethed, til Frihed, Erkjendelse, Mandighed. Undertiden maatte han ogsaa smile af sær, snild Fornøielse over det Besynderlige, at han dog halvt om halvt altid havde villet det Nuværende, og at det var kommet, som om hans Ønsker uden hans Hjælp havde været virksomme.

Han morede sig over Schiller, der havde været sentimental og klaget over, at Guderne vare forsvundne, at Tiden var forbi

»Da man Deine Tempel noch bekränzte,
Venus Amathusia.«

Guderne vare tilstede for Enhver, der forstod at see med de rette Øine og havde Mod til at ofre. De havde vidst det om ham, og de havde skjænket ham Pauline!

Han var atter og atter stolt af hende, af hendes smukke, friske Skikkelse, af hendes Øine, hvis kjærlighedsfulde Udtryk bestandig vakte en ny Forundring over, at han havde erhvervet og eiede dette! Men især var han stolt af hendes Aands Frihed, af dens Styrke overfor alle Fordomme og al Spidsborgerlighed - thi han troede, at det var en bevidst Frihed, der efter nogen Nølen og Vaklen var virksom hos hende ligesom hos Agnes, Statsministerens Datter, eller som hos Heloise, der sagde, at hun hellere vilde være Abeilards Concubine end Jordens Keiserinde. 445 Han forekom sig som en ung Ægtemand, men ulige lykkeligere end denne; thi ham overgives Bruden ufri, han har »kjøbt hende for et Ægteskab«, han veed kun lidet af, hvad den kjæmpende, frie og tilsidst beseirede Kvindelighed er. Det var Hengivelsen, Erobringen, en menneskelig Sjæls Selvovergivelse til ham, der bestandig forekom ham saa vidunderlig! Det var, at han var bleven Eier af Nogen! Og hele denne forunderlige Lykke var Noget, som Tilværelsen skyldte ham, han havde kun taget sin Ret!

Hvor maatte han i Grunden trække paa Smilebaandet ad de Andre, der altid *talte* om lignende Erobring, og for hvem Saadant var et Ideal, hvormed de kryddrede Virkeligheden, ligesom Irlænderne kryddre deres Kartoffel ved at række den op imod en under Loftet ophængt Sild. I Sammenligning med dem var han som en af Berangers Studenter, et af hine ideale unge Mennesker, der ere bestemte til at bringe Videnskaben ny Livskraft eller straale i Poesien eller i Spidsen for en Bataillon, en Hær, hævne Waterloo slaget, og som ledsages paa Vei til Udødeligheden af en yndig Lisette, der beskedent forlader dem, idet Berømmelsens Dagslys falder paa dem - - dog, saa langt gik hans Tanker ikke; der er det Lykkelige ved et farverigt Liv, at Horisonten ikke er vid; man hviler i Øieblikket og seer hverken frem eller tilbage.

De vare langt mere for hinanden nu end før, men paa en anden Maade. Det var, som om de ved at afbryde en Bro mellem sig og Menneskene havde opnaaet en større gjensidig Inderlighed; Ordene havde en ganske anden Klang, de optog hinandens Tanker med Hjerte og Sjæl - og trængte vel meer end før til at høre hinanden tale. Men Samtalerne vare umærkelig bleven meget forandrede. Naar noget Idealt blev omtalt, laa det langt mere udenfor Verden, fjernt fra det virkelige Liv, uden bestemt Indflydelse derpaa - som en Stjerne. Og paa Bunden af deslige Samtaler laa ofte noget Vildt.

Skjæbnen eller Guderne, hvem han priste for sin Lykke, gave Held, sendte dem mangfoldige Leiligheder til at være sammen, eller de forstode nu bedre end før at opdage og benytte Leiligheden. Undertiden syntes Gudernes Velvillie næsten haandgribelig. Pauline kunde være borte fra sit Hjem den halve Storebededag, og see! et Par Dage før kom en tidlig Vaar. Om Morgenen var det endnu Regnveir; men da de desuagtet vovede dem ud i lukket Vogn og 446 kom til Skoven, blev det pludselig klart og varmt, og de kunde spadsere gennem Dyrehaven, kunde see de frembrydende lysegrønne Blade paa Buske og Træer, finde Violer, og Alt dette uden at møde andre levende Væsener end de brune Dyr, der snart stode stille i ringe Afstand og betragtede dem nysgjerrig med de store Øine, snart kaade eller forfærdede som Børn sprang afsted, saa det rullede i Skoven.

Medens de gik igjennem Skoven, fortalte han hende tilfældigviis om det Menneske, der vilde skjære sit

Navn i et Træ og kom til at saare Dryaden, saa at der flød Blod. Der behøvedes ikke meget mere for at gjøre Skoven til en fortryllet Lund ogsaa for hende; men hun betragtede den som fortryllet af Væsener, der stode under hans Befaling, hendes Phantasi levede af hans, og hun fulgte ham gennem Skoven med mere Hengivelse, end om han havde været en Fyrste og viist hende Alt dette som sin jordiske Eiendom.

Og da de senere sad hyggelig sammen ved Maaltidet, medens Solen skinnede og Fuglene pippede, lød pludselig i ringe Afstand Musik af blæsende Instrumenter. Da favnede han hende henrykt og udbrød: Alt hvad der er forkyndt gaaer i Opfyldelse:

»Aber ich, ich hab' erworben
Dich und Alles, Schloss und Leut,
Pauken und Drommeten huld'gen
Meiner jungen Herrlichkeit.«

Ham faldt det ikke ind at spørge, hvorfra Musiken var kommen; men Pauline vilde vide det, og det blev da sagt dem, at der var Stads inde paa et Landsted, som tilhørte Grosserer Sander. Han havde ladet det ombygge, og det blev idag paa den unge Frues, Fru Halds Fødselsdag, indviet; derfor var Musiken kommen ud, og der var stort Selskab. Den snaksomme Værtinde, der syntes godt om de to unge Folk, tilføiede adskillige andre Meddelelser om Familien. Grosserer Sander, sagde hun, havde ellers i mange Aar været en stille og indgetogen Mand; men han var bleven ung og lystig lige fra det, at den unge Frue befandt sig i velsignede Omstændigheder. Saa havde han kjøbt Landsted og bygget, og holdt 447 Equipage og gjorde Selskaber, og det var saa mærkværdigt at see, hvordan han gjorde af Datteren og bar hende paa Hænderne.

Hør nu bare! Nu bliver vist hendes Skaal drukken! ..... Og de skyder med Svingbasser - jeg maa ud og see! raabte Værtinden og foer afsted.

De vare Begge blevne stille og alvorlige, men sagde Intet til hinanden, og Skyggen, der var kastet over deres Glæde, forsvandt snart, da de atter vare i Skoven.

Men der var Noget i dette Sammenstød med Livet og den kraftige, ordnede Virkelighed, som vedblev at yttre sin Indflydelse. Pauline glemte det maaskee hurtigst, fordi hun nu engang med lukkede Øine støttede sig til ham; men for ham var denne Dag den sidste af de faa fuldstændige Glemsels- og Lyksalighedsdage. Fra nu af var der dybt i hans Sind en Uro, en Længsel efter Bedrift, efter Noget, der kunde mætte hans Tanker og Phantasi. For at kunne leve med fuldstændig Lyksalighed paa Jorden, i det virkelige Liv, maatte han kun leve det halvt og halvt digte sig bort fra det ind i Paradiset, ind i Handlinger, han kunde ønske at udføre mod det Onde og Tyranniske i Verden og for sin egen Hæder, og da de tomme Drømme og Indbildninger snart bleve ham en kjedelig Leg, greb han en Tanke, der med pludselig, ny Livskraft sprang frem i hans Sind: han drømte med Formaal, for at frembringe Skjønhed - det kom af sig selv, som en mægtig Trang, beherskende og medbringende en ny, overordenlig Lyksalighed.

Han havde standset ved den gamle Krønike om Harald Godwinson, og dennes Skjæbne undergik under Læsningen lidt Forandring og antog dramatisk Skikkelse. Harald havde i en tidligere Tid været ovre i Normandiet hos Hertug William og i et uforsigtigt Øieblik lovet ham Lehnsplicht, og for at vise Williams Hof og skjønne normanniske Damer sin Tapperhed havde han fulgt Hertugen paa et Tog mod sine egne Stammeslægtinge i Bretagne. Senere, da han hjemme kjæmpede for Kronen, gik han freidig mod Harald Haardraade og beseirede ham; men da William imidlertid var landet og rykkede frem med sine Normanner, paakom der Harald Uro og Hast, han vilde have Ende paa det Hele, leverede Slaget for tidlig og blev dræbt af en bretagnisk Fyrste, der for at hævne sig havde 448 sluttet sig til William. Meget i dette tiltalte Otto med underlig Magt, ham syntes, at han skuede dybt ind i Haralds Sjæl; det gjaldt kun om at blive sig klart bevidst, hvad han skuede. Da Harald drog til Slaget, efterlod han ogsaa en Elskerinde, den skjønne Editha, medens den Hustru, han skulde havt, var i Normannernes Leir. Her var Leilighed til mangfoldige dulgte Tankers Udtalelse og stærke, gribende Scener.

Ved den ivrige, livfulde Beskjæftigelse, hans Aand fik, opfyldt af poetisk Stræben og af Elskoven med dens List, Uro, Henrykkelse, syntes ham Livets Harmoni fuldstændig tilveiebragt. Han selv og hans Forhold til Pauline fik et nyt Udseende; mangehaande Tanker og Betænkeligheder, der vilde indfinde sig, sank tilbage overfor Følelsen af, hvorledes dette Forhold gjød duftende Olie paa Poesiens Lampe, ja den hele Virkelighed, hvori han levede og aandede, syntes ham at være den af Poesiens Genius lyksaliggjorte Jordbund, hvorfra en blomst skjød op. Da greb Skjønheds- og Poesi-Tilbedelsen ham med Vælde; ham syntes Menneskenes personlige Skjæbne ligegyldig; om de i levende Live tabte og led lidt meer eller mindre, paadrog sig en Smule meer eller mindre Sorg og Skyld, ja, om de gik tilgrunde, ligemeget, naar de blot havde tjent den store Aand, naar de blot havde været gode Redskaber i Skjønhedens Tjeneste, gode Soldater i Frihedens Kamp - eller maaskee rettere: en af Strengene paa den store Æolsharpe, som dirre og give Klang ved Verdensaandens Bevægelse. Medens Hjertet bevarede det uvilkaarlige Haab om personlig Lykke, havde han en poetisk Tro paa disse Anskuelse og udtalte dem til Pauline, især ved en Leilighed, da han viste hende et Kobberstik efter et berømt Maleri: Francesca da Rimini. Hun svæver ved Paolos Side og har slynget den høire Arm om hans Hals, medens hun med uendelig Smerte vender Ansigtet til Virgil og Dante, idet hun siger:

Amor noi condusse ad una morte. Men selv i Smerten, og medens hun taler til dem, er Tanken om Kjærlighedens Øieblikke synlig nærværende, og om hun kom tilbage til Livet og skulde dø endnu engang for sin Kjærlighed til Paolo, vilde hun dog elske ham.

Otto meente ved Synet af disse deilige Skikkelser, at de havde levet nok, den stærke Medfølelse søgte han at jage bort paa denne Maade; de havde kjendt Livet i dets Potens, vare tidlig gaaede bort, 449 og en Gjenopstandelse var givet dem paa herligste Viis; thi deres Sjæle vare gennem Digteren blevne til vidunderlig Sang og gennem Kunstneren til henrykkende, vemodbringende, opløftende Skikkelser. Og Pauline smilede bifaldende og beundrende.

Maaden, hvorpaa hans Sind var beskjæftiget, og maaskee ogsaa, at han paa en hende selv uforklarlig Maade ofte var halvt vendt fra hende, at han gav saa Meget uden at hengive sig, betvang hende fuldstændig, og hun sagde engang, da i en Samtale hans Ord havde berørt hende stærkt, eller da den sympathetiske Magt, der for hende laa i hans Væsen, maaskee ved et Blik, en Bøining af Stemmen fremtraadte for hende med end større Inderlighed end sædvanlig: Du er en Skov! Jeg kunde forville mig i Dig!

Han blev elektrisk berørt af det smukke, storartede og smigrende Billede og svarede: Du er forvildet, Du slipper aldrig ud!

Men som om hun ikke kunde udholde det glade og forbausede Blik, der forskede efter det Væsen, som nys havde talt, slog hendes Tone om, og hun gav sig til at tale om Hillebrandts og den Aften, da de første Gang mødtes der.

Kan Du huske, at hun strax vilde have os til at dandse? Du lagde Din Arm om mig saa blidt og ganske ængstelig; jeg kunde næppe føle den, jeg mærkede godt, at Du holdt af mig ....

Og jeg husker, Du saae saa alvorlig og stille ud ....

Ja derfor skal Du heller aldrig troe noget Fruentimmer ..... undtagen mig ..... Og saa lidt efter lidt tog Du mig stærkere, Du tog mig heelt med ... Saadan er Du ....

Hun bøiede sig imod ham, hendes varme Kind og duftende Haar bevægede sig forbi hans Mund, og i samme Øieblik gav hun sig til at lee og raabte med en underlig klangløs og simpel Stemme: Og kan Du huske Hillebrandt, sikken et Ansigt han satte op!

Medens hun sagde dette, tænkte han paa, om hun ikke i en Bog havde læst hiin forrige smukke Yttring og anvendt den paa ham som laant Gods.

Det piinte ham ogsaa, at hun ikke var istand til at see hans poetiske Stræben fra den rette Side. Hun beundrede fuldstændig, havde ikke Anelse om, at Noget kunde være bedre, og saa tænkte hun strax paa Folk, paa Publikums Bifald, hvad Den og Den vilde sige o. desl. Hans Hjerte bankede ogsaa af Angst og Stolthed ved Tanken 450 om Publikum og Berømmelse, ja han var langt mere ærgjerrig og maaskee i Øieblikke forfængeligere end hun. Men han kunde ikke lide, at hun talte saaledes, og at hun saa ydmyg og uselvstændig beundrede. Han havde et Instinct for, at han kunde tilgive sig selv, om den lavere Natur blandede sig i den høiere; men *hun* skulde repræsentere Idealets Fordringer, og hvad de end Begge tænkte, saa skulde Talen imellem dem føre opad.

Naar Billedstøtter ere under Arbeide, seer man undertiden Halvdelen færdig, medens den anden Halvdeel synes at være voxet ind i Stenen. Saadan var Pauline, og Otto havde ikke Tryllemeislen, der kunde løsne hende fuldstændig.

Han havde i Sommerens Løb gjort en kort Reise til sin Moder. Det Forhold, hvori Nogle vidste eller anede at han stod til Pauline, blev af en Slags Ridderlighed, eller fordi han ikke stod Nogen i Veien, lidet omtalt i Kjøbenhavn; men saa langt borte havde den unge Paulsen troet at kunne bryde Tausheden og være dydig-pikant, og Otto kunde mærke, at man vidste Noget. Men selv vidste han, hvordan Byen var - idetmindste efter Kritiken paa hiint Bal -; han var overbeviist om, at Alle ønskede at gjøre ligesom han og kun ikke havde Mod eller Evne. Mødte han en Hentydning eller Tilbageholdenhed, ansaae han det for Hykleri; men da han engang hilste paa Mdm. Sandberg og hun ikke bød ham indenfor til Marie Elisabeth, lod han ikke Følelsen deraf komme heelt ind til Bevidstheden. Han skyndte sig blot desmere med at komme hjem, til Pauline, til Virkelighedens og Drømmens Liv.

Som en Slags Straf for, at han havde kunnet være borte fra hende, vilde hun gjøre ham lidt skinsyg og talte om unge Mennesker, der nu kom i hendes Hjem. Men Smerten var ham utaalelig, og pludselig tænkte han paa Knud Gjedde og sagde til sig selv, at ogsaa hun, hvis der kom Tid og Afstand imellem dem, vilde trøste sig og glemme ham, og da mødte hun i hans Væsen Noget saa stille koldt og determineert, at hun blev angst for sit eget Forsøg.

Der kom ogsaa andre Ting, hvori hun ikke kunde forstaae ham, navnlig den store Magt, som Aarstidernes Skiften udøvede paa ham, især den stærke Vemod, naar Løvet begyndte at falde, den overordenlige Længsel efter Hyggelighed eller ligesom efter 451 Vinterkvarteer. Og i hvor meget end deres Forhold var blevet ført bort fra en hjemlig Arne - eller maaskee netop derfor - stod især i saadanne Øieblikke den stille Hyggelighed for ham som attraaværdigt Maal. Ligesom Hillebrandt vilde han have to uforenelige Dele; han vilde have den frie Kvinde og den unge, hvidklædte, poetiske Huusmoder.

Engang, en Efteraarsdag, da de kunde tage i Skoven, købte han nogen Thee, der var bleven anpriist som usædvanlig fiin og kostelig, og da de havde opsøgt deres gamle Sted, bad han hende tage Theen og gjøre Honneurs. Men enten af Instinct, af Utilbøielighed til at være Huusmoder uden i et virkeligt Hjem, eller overhovedet af Ulyst til denne Slags Beskjæftigelse, overtog hun ikke Hvervet paa den Maade, som han havde meent, men lod Værtinden tilberede to Kopper Thee, medens hun selv sad ved Vinduet og saae ud i den lille Have.

Nu er der ikke saa muntert ovre hos Grosserer Sanders som forrige Gang, vi var her - kan Du huske? sagde Pauline i en Tone, hvori Ottos fine Øre hørte Glæde over ikke at see Hines Glæde.

Det tog sig ogsaa melancholsk ud derovre; i et eneste Vindue var oplyst, og man saae to ubevægelige Skygger paa Rullegardinerne.

Er de kanskee flyttede ind derovre? spurgte Pauline den indtrædende Værtinde.

Nei; men det er et trist Huus nu.

Saa? hvorfor?

Gud, har De ikke hørt det? Barnet døde, og de har taget dem det saa nær Allesammen, især den gamle Grosserer. Det er en Ynk at see, som han er faldet af, den fiirskaarne Mand det var!

Værtinden havde Ret, og de to Skygger, man saae paa Gardinet, kom fra ham og Camilla.

Paa denne stille mørke Efteraarsaften var han kommen ud til hende, endnu mere nedtrykt end sædvanlig. Hun saae Kummeren, Fortvivlelsen paa hans Ansigt, hun var angst, beredt paa at spørge, erfare den Sorg, han maaskee dulgte, dele den med ham; men ligesom for at samle Styrke til, hvad der forestod, taug hun i nogen Tid; hendes bævende Sjæl søgte at bede, men fandt ikke Ro og Samling. Han tog en Bog, der laa paa hendes Bord, og gav sig til at blade i 452 den; pludselig kastede han den fra sig som i Forfærdelse eller Fortvivlelse og raabte: Ogsaa der staaer det! Kan Du see! Det forfølger mig overalt!

Hvilket, Fader? For Guds Skyld, hvad er det? raabte hun dødbleg, medens Haarene vare nærvædet at reise sig paa hendes Hoved.

Han var staaet op; hun tog Bogen og saae, at det var Shakespeares »Henrik den Ottende«.

Herregud, Fader, sagde hun og tvang sig til at smile, det er jo Shakespeare!

Ja, svarede han, ogsaa han vidste det! Ogsaa den Mand, Kongen selv, siger, at fordi han havde syndet imod Gud, fik hans Kone ingen Børn. Vorherre forbander Synderen! Vorherre gjør Kvinden gold og ufrugtbar, naar hun er en stor Synders Hustru eller Barn! Hører Du, Barn!

Hun var nærvædet at besvime.

Han sagde mildere, næsten grædende: Min søde Pige, min rare, velsignede, gode Camilla! Det er min Skyld Altsammen; det er min Skyld, at Dit Barn maatte døe! Forband mig ikke, mit Barn! Jeg har fortjent det; men Du maa tilgive mig, Du maa bede for mig, bed til Gud, at den forfærdelige Trykken, som ligger paa min Sjæl, maa gaae bort, ja blot jeg maa sove en eneste Nat og vaagne om Morgen og være glad, prøve det endnu en eneste Gang, for siden Dit Barn døde, har jeg ikke prøvet det!

Og nu betroede han hende Begivenheden med Kjøbmand Bille i Middelfart, som han havde bragt til at hænge sig.

Og see - vedblev han med halvkvalt Stemme - for nylig, da der var Tale om, at jeg skulde være Borgerrepræsentant, saa vilde Grosserer Hagemann ogsaa være det, formodentlig bare fordi jeg vilde, og saa kom der i en Avis en Hentydning til .... at ....

Har det staaet i Aviserne! sagde Camilla næppe hørlig.

Vær ikke bange, Barn, det stod ikke saadan, at Mange kunde forstaae det. Og saa .... oh, saa maatte jeg jo trække mig tilbage, for ellers var Hagemann gaaet videre, det er jeg vis paa, han skaaner Intet.

Det er ikke for det, vedblev Sander, hans Huus er i forrige Tider blevet rigt ved at indsmugle Kobbermarker, det veed jeg godt, og var jeg bare ung, eller var Det blot ikke skeet! .... Oh, da han lagde 453 Strikken om sin Hals, hvordan han maa have været tilmode! Hvad han maa have tænkt og sagt om mig! Og hvad han har klaget, da han kom til Gud! Og saa Konen og Børnene, der kom og saae det! Og saa bleve de udjagne af Huset! .... O, mit Barn, Du maa ikke forskyde mig!

Efter lang Taushed sagde Camilla, der laa paa Knæ foran ham, og hvis hele Sjæl var opfyldt af Bøn uden Ord -:

Men Du tog Dig af Konen og Børnene, ikke sandt Fa'er?

Grosserereren stønnede og svarede: Ja .... nogle Aar efter .... da jeg var bleven rig .... hans to Børn vare komne udenlands, og der vare de døde ..... en lille Broderdatter var sendt tilbage hertil, her boe hendes Forældre, Faderen er Handelsbogholder. Gud veed, jeg har senere mange Gange tilbudt Enken Penge; men hun vil ingen have. Hun har levet i Fattigdom; men det Lidet, hun har erhvervet, det er voxet, for Gud saae medlidende paa hende! ..... Jeg har ladet hende tilbyde Penge; men hun har svaret, at Blodskylden skal ikke afsones, den skal hævnnes paa min Slægt .... Tænk Dig, engang har hun været inde paa mit Contoir og sagt mig det saa alvorlig og stille og forfærdelig - hu! .... Nu er det opfyldt! - Forband mig ikke, Camilla! For Gud i Himlens Skyld, sig mig et godt Ord, lad mig høre Din Stemme, den er som en Engels!

Da begyndte hun at tale de mageløse Ord, som kun en Kvinde har, i den vidunderlige Tone, der kommer fra Sjælen, smertefuld, vemodig og dog dulmende som en sagte Musik. Og med en beundringsværdig Fiinhed sagde hun ham Ting, der vare som henaandede for hans Øre, ikke kunde gribes, men efterlode en stille Viden. Hun lod ham paa saadan Maade ane, at hendes var Synden, fordi hun ikke noksom havde elsket Hald.

Men saa svagt Ordet end var, saa greb Faderen Tanken og raabte: Nei, ogsaa deri er jeg Skyld! Thi havde jeg havt et friere Sind, saa havde jeg ogsaa med min Rigdom ført et lykkeligere Huus, jeg havde passet godt paa, givet Dig godt Selskab, og Du skulde have valgt mellem de Bedste! Troer Du ikke, jeg godt veed, at Milner er en Slubbet? Du veed det maaskee ikke, men jeg har seet det tydelig, og jeg siger Dig det nu. Men kunde jeg jage ham bort? Jeg havde ikke Mod. Nogen skulde dog komme i Huset! O, mit Barn, mit Barn! Gid jeg maatte leve om igjen! 454 Fader og Datter talte endnu længe sammen. Hendes Ord vare som Olie paa Havet, de oprørte Bølger sagtnes, om end den dybe Dønning vedbliver. Endelig reiste han sig for at tage bort; hun bad ham blive hos hende denne Aften, men han var ikke oplagt til at mødes og samtale med Hald, naar han kom hjem; saa vilde hun idetmindste følge ham tilvogns, kastede et Schavl om sig og gik med, trods hans kjærlige Opfordringer til ikke at vove sig ud.

I dette Øieblik vare Otto og Pauline komne til Stedet, og Pauline beundrede den deilige Equipage. Otto saae og gjenkjendte den ganske unge Kone, hvis skjønne Ansigt i dette Øieblik var præget af en dyb Sørgmodighed og af kjærlig Medfølelse; havde hun forrige Gang, da han saae hende i Brudedragt, under Lys og høitideliglykkelige Vilkaar, forekommet ham ikke at høre Jorden til, saa syntes hun derimod nu at staae i nøie Forbindelse med Livets Alvor og Vemod, at være knyttet til Jordens Natur og dens Smerter, men i sin Person at opløfte dem til Poesi. Ja, hun syntes ham at være en af de Kvinder, i hvis Billede Menneskene have skabt Englene; men forøvrigt var han saa langt fra at stille sig i et personligt Forhold til hende, at hun snarere forekom ham at vise sig ligesom i Theatret Drømmesynene: Bag det tynde Tæppe, der skiller denne Verden fra en anden, uopnaelig.

I samme Øieblik, medens de fortsatte Veien, bøiede Pauline sig ind under hans Ansigt, som for at forske efter Grunden til hans Taushed. I hendes Blik og Smiil bød hun ham Alt, hvad hun eiede - sin Kjærlighed.